ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Γ ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΚΥΡΙΑΚΗ 18 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2010
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ "ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ" ΦΛΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ:

Α. Επειδή, όμως, η πόλη ανήκει στην κατηγορία των σύνθετων πραγμάτων, όπως ακριβώς κάθε άλλο πράγμα από αυτά που είναι ένα όλον, αποτελούμενο, όμως, από πολλά μέρη είναι φανερό ότι πρώτα πρέπει να ψάξουμε να βρούμε τι είναι πολίτης˙ γιατί η πόλη είναι ένα σύνολο από πολίτες. Επομένως, πρέπει να σκεφτούμε ποιον πρέπει να ονομάζουμε πολίτη και τι είναι ο πολίτης. Πράγματι, για τη λέξη πολίτης διατυπώνονται πολλές φορές διαφορετικές γνώμες˙ γιατί δεν υπάρχει μια γενική συμφωνία για το περιεχόμενο της λέξης πολίτης˙

Ο πολίτης δεν είναι πολίτης με κριτήριο το ότι είναι εγκαταστημένος σε ένα συγκεκριμένο τόπο [γιατί και μέτοικοι και δούλοι μοιράζονται (με τους πολίτες) έναν κοινό τόπο], ούτε (είναι πολίτες) αυτοί οι οποίοι από όλα τα πολιτικά δικαιώματα έχουν μόνο το δικαίωμα να εμφανίζονται στο δικαστήριο και ως εναγόμενοι και ως ενάγοντες [γιατί το δικαίωμα αυτό ανήκει και σε αυτούς που συμμετέχουν στα δικαιώματα (μιας πόλης) χάρη σε ειδικές συμφωνίες]˙

Β1. Η σχέση του πολίτη με την πόλη διακρίνεται με σαφήνεια στη φράση «ἡ πόλις πολιτῶν τι πλῆθος ἐστι», όπου ο Αριστοτέλης αναφέρει ότι η πόλη, δηλαδή το κράτος, είναι ένα σύνολο πολιτών. Η πόλη λοιπόν είναι ένα όλον και ο πολίτης είναι το μέρος· είναι δηλαδή ένα σύνολο αποτελούμενο από επιμέρους στοιχεία που είναι οι πολίτες. Η σχέση επομένως της πόλης με τους πολίτες ορίζεται και καθορίζεται από τη σχέση

του όλου προς το μέρος. Η σχέση αυτή όπως προκύπτει μέσα από τη σκέψη και τη φιλοσοφική θεωρία του Αριστοτέλη είναι αμφίδρομη, επειδή η πόλη δεν είναι δυνατόν να υπάρξει χωρίς πολίτες και από την άλλη ο πολίτης δε νοείται έξω από την πόλη δεν έχει σκοπό ύπαρξης έξω από αυτήν.

Β2.α. Μετά την απόρριψη των κριτηρίων, τα οποία ελέγχονται ως ανεπαρκή, ο Αριστοτέλης προβαίνει στον ολοκληρωμένο ορισμό του πολίτη: πολίτης πρέπει να θεωρείται αυτός που συμμετέχει στην άσκηση της πολιτικής και δικαστικής εξουσίας. Ο Αριστοτέλης λοιπόν πιστεύει ότι αξίζει να αποκαλείται κάποιος πολίτης μιας πόλεως, όχι μόνο επειδή είναι εγκατεστημένος σε αυτήν και εμφανίζεται στα δικαστήριά της, αλλά κυρίως επειδή συμμετέχει άμεσα και ενεργά στη λήψη πολιτικών αποφάσεων μέσα από ανταλλαγή απόψεων καθώς λαμβάνει μέρος σε όλα τα συλλογικά όργανα και τους θεσμούς της πόλεως – κράτους όπως για παράδειγμα στη Βουλή και την Εκκλησία του Δήμου. Ο «αριστοτελικός» πολίτης δεν αρκείται να παίρνει μέρος με την ψήφο του στην εκλογή των αρχόντων, αλλά και ο ίδιος αναλαμβάνει αξιώματα και επωμίζεται το καθήκον της άσκησης και διαχείρισης της εξουσίας· συμπράττει στη θέσπιση των νόμων του κράτους και στην απονομή της δικαιοσύνης. Η συμμετοχή μάλιστα στις δικαστικές λειτουργίες αποτελεί ουσιώδες στοιχείο για τον ορισμό του πολίτη. Για τον Πλάτωνα η μη συμμετοχή σε αυτές ισοδυναμούσε με τη μη συμμετοχή στο σύνολο των λειτουργιών της πόλης: «ὁ γάρ ἀκοινώνητος ὤν ἐξουσίας τοῦ συνδικάζειν ἡγεῖται τό παράπαν τῆς πόλεως οὐ μέτοχος εἶναι».
Γίνεται επομένως σαφές ότι ο Αριστοτέλης περιγράφει έναν ενεργητικό τύπο πολίτη και ότι η ιδιότητα του πολίτη, όπως τον ορίζει, προσιδιάζει περισσότερο στο δημοκρατικό πολίτευμα. Ο ίδιος ο Αριστοτέλης αναφέρει χαρακτηριστικά, σε άλλο σημείο των «Πολιτικών», ότι «ἐν μέν δημοκρατία μάλιστ' ἐστί πολίτης».

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ ΟΜΙΚΡΟΝ ΦΛΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

β. Πόλις, λοιπόν, είναι το σύνολο των πολιτών που έχουν το δικαίωμα συμμετοχής στην πολιτική και δικαστική εξουσία («κοινωνεῖν ἀρχῆς βουλευτικῆς καί κριτικῆς»), είναι ενεργοί πολίτες και επιπλέον είναι τόσος ο αριθμός τους ώστε να εξασφαλίζεται η αυτάρκεια της πόλης η οποία σύμφωνα με το φιλόσοφο συνδέεται με το εὖ ζῆν των πολιτών.

Β3. Βλέπε σχολικό βιβλίο σελίδα: 147-148: «Η παράδοση…του Σωκράτη».

Β4. διοίκηση → οἰκούντων
επισκέπτης → ἐπισκοποῦντι
περιουσία → οὖσαν
διάταγμα → τάξις
άφιξη → ἱκανόν

β. συμβόλων: περιβάλλον, βελόνα
κρίσεως: επικριτικός, ακρισία
ἀρχῆς: επαρχία, αναρχικός
πλῆθος: άπληστος, πληρότητα
καλεῖν: έγκλημα, επίκληση

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ:

Α. Αυτά Σωκράτη, ίσως και ακόμα περισσότερα από αυτά ο Θρασύμαχος και κάποιος άλλος πιθανόν θα μπορούσαν να λένε σχετικά με τη δικαιοσύνη και την αδικία, αν άλλαζαν τη δύναμη αυτών ενοχλητικά, όπως τουλάχιστον μου φαίνεται. Αλλά εγώ, διότι τίποτα δεν έχω ανάγκη να κρύψω από εσένα, επειδή επιθυμώ να ακούσω από εσένα τα αντίθετα, καθώς προπαντός μπορώ αφού προσπαθήσω (πολύ), αναφέρω. Μη λοιπόν αποδείξεις σε εμάς με το λόγο μόνο ότι η δικαιοσύνη είναι

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ "ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ" ΦΛΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

καλύτερη από την αδικία, αλλά επειδή η καθεμιά κάνει κάτι σε αυτόν που την κατέχει η ίδια εξαιτίας του ευατού της η μία είναι κακή ενώ η άλλη είναι καλή· αφαίρεσε τις γνώμες, όπως ακριβώς ο Γλαύκων προέτρεψε. Διότι αν δε θα αφαιρέσεις και από τις δύο πλευρές τις αληθινές (γνώμες) και δεν προσθέσεις τις ψεύτικες, θα ισχυριστούμε ότι εσύ δεν επαινείς το δίκαιο αλλά αυτό που φαίνεται (δίκαιο) ούτε ότι κατηγορείς το άδικο αλλά αυτό που φαίνεται (άδικο).

Β1. εἴποιεν, εἰρηκότες εἴησαν-εἶεν
ἀφαιρούντων (αφαιρείτωσαν) – ἀφῃρηκέναι
μεταστράφηθι – μετεστρόφασι (ν)
κατατεῖναι – κατατενεῖς

Β2. πολλά
ταῖς δυνάμεσι(ν)
τῆς δόξης
σεαυτήν
(ὦ) ἀληθές

Γ1. Ὁ Γλαύκων ἐκέλευσε (ἐκεῖνον) μή αὐτοῖς μόνον τοῦτον ἐνδείξασθαι τῷ λόγῳ ὅτι δικαιοσύνη ἀδικίας κρεῖττον, ἀλλά τι ποιοῦσα ἑκατέρα τόν ἔχοντα αὐτή δι᾽ αὐτήν ἡ μέν κακόν, ἡ δέ ἀγαθόν εἴη.

Γ2. φήσομεν: «Οὐ τό δίκαιον εὖ ἐπαινεῖς ἀλλά τό δοκεῖν, οὐδέ τό ἄδικον εἶναι ψέγεις ἀλλά τό δοκεῖν».

Γ3. μεταστρέφοντες: Επιρρηματική Υποθετική Μετοχή συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος «λέγοιεν ἄν».
ἡμῖν: Έμμεσο Αντικείμενο του ρήματος «ἐνδείξη».

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ "ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ" ΦΛΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

ἀδικίας: Γενική συγκριτική ή β’ όρος σύγκρισης από το «κρεῖττον».
σέ: Υποκείμενο των απαρεμφάτων «ἐπαινεῖν – ψέγειν».
ψέγειν: Αντικείμενο του ρήματος «φήσομεν» ειδικό απαρέμφατο.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ "ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ" ΦΛΩΡΟΠΟΥΛΟΥ